

Bachelorgradsoppgave

«Er en opptatt av barns liv, må en være opptatt av foreldrenes liv» (Bø, 2012).

En kvantitativ studie om hvilke faktorer som påvirker ungdoms fysiske aktivitetsnivå i dag, med et fokus på foreldrene.

If we are devoted to children's life, we need to pay attention to the parent's life.

A quantitative study on which factors that influences youths the physical activity level, focusing on the parents.

Mari Bulling Neerland

KIF350

Bachelorgradsoppgave i kroppsøving og idrettsfag -
faglærerutdanning

Lærerutdanning
Høgskolen i Nord-Trøndelag - 2015

SAMTYKKE TIL HØGSKOLENS BRUK AV KANDIDAT-, BACHELOR- OG MASTEROPPGAVER

Forfatter(e): Mari Bulling Neerland

Norsk tittel: «Er en opptatt av barns liv, må en være opptatt av foreldrene liv» (Bø, 2012) – En kvantitativ studie om hvilke faktorer som påvirker ungdoms fysiske aktivitetsnivå i dag, med et fokus på foreldrene.

Engelsk tittel: If we are devoted to children's life, we need to pay attention to the parent's life – A quantitative study on which factors that influences youths physical activity level, focusing on the parents.

Studieprogram: Faglærer i kroppsøving og idrett.

Emnekode og navn: KIF350

Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage, HiNTs åpne arkiv

Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke gjøres tilgjengelig for andre

Dato: 27/5-15

Mari Bulling Neerland.

underskrift

HINT

Forord

Denne bacheloroppgaven om foreldre som påvirkningsfaktorer på barns fysiske aktivitetsnivå ble skrevet ved Høgskolen i Nord-Trøndelag våren 2015.

Takket være hardt arbeid, veiledning fra veileder Pål Lagestad og hjelp og støtte fra min mann, venner samt deltagende ungdom og skole i Midt-Norge er jeg kommet i mål, og kan se tilbake på en motgangsrik og lærerik prosess jeg vil ta med meg videre. Jeg har fått lov til å vie mye tid og innsats i et emne som interesserer og opptar meg personlig, en sjanse jeg sjeldent vil se igjen. Utfordringene har stått i kø, men hva annet lærer man *så* mye av.

Oppgaven viser til empirisk data samlet inn via spørreskjema fra ungdom i 16-20 års alderen på en Videregående skole i Midt-Norge.

Høgskolen i Nord-Trøndelag

Mai 2015

Mari Bulling Neerland.

Sammendrag

Oppgaven ser på helseproblemer som følger av menneskers lave aktivitetsnivå og inaktivitet i dagens samfunn. Hensikten er å redegjøre for faktorer som påvirker ungdommens fysiske aktivitetsnivå i dag, med et fokus på foreldrene. Redegjøringen skjer via en kvantitativ studie med spørreundersøkelse. Viktigheten av foreldre; støtte til barna, verdier, holdninger og livsstiler kan vise seg å være et steg i riktig retning for en del av dagens helseproblem i samfunnet i tillegg til mange andre vesentlige bakgrunnsvariabler.

Innledningsvis vises det til dagens situasjon angående fysiske aktivitet og dagens helseproblemer og helseforutsetninger, en situasjon som videre fører inn på problemstilling og teorigrunnlag. Teorigrunnlaget består av Bronfenbrenners utviklingsøkologi og Bourdieus sosiale arv samt ulike relevante artikler.

I lys av dagens situasjon og teorigrunnlaget ble data samlet inn via spørreskjema hos ungdom i alderen 16-20 år (n=299) fra en skole i Midt-Norge, og dataene ble analysert i dataprogrammet Statistical Package for the Social Sciences (SPSS). Pearsons korrelasjonsanalyse og lineære regresjonsanalyser er brukt for å belyse problemstillingen på best mulig måte.

Resultater via Pearsons korrelasjonsanalyser samt lineære regresjonsanalyser belyste problemstilling fant tre faktorer som ble utplukket som hovedresultater. Ungdommens fysiske aktivitetsnivå som barn, mors fysiske aktivitetsnivå i dag og ungdommens opplevde bevegelsesglede som barn kunne alle predikere ungdommens fysiske aktivitetsnivå i dag.

Drøftingen viser til teoretiske aspekter, og forklarer og drøfter resultatene, og hvilken praktisk betydning de kan ha omkring dagens samfunnsproblemer og problemstilling. De tre hovedresultatene kan vise til viktigheten av mange ulike faktorer, men foreldrene vil være vesentlig blant dem. Ulike instanser og relasjoner som søsken, og familie for øvrig, samt venner, media og nærmiljø vil også i stor sannsynlighet være relevant. Det vil være et bredt tema som er interessant og viktig å se på ved videre forskning for å belyse problemområde ytterligere.

Innhold

Innhold

Samtykkeerklæring	2
Forord.....	3
Sammendrag.....	4
1 Innledning.....	6
1.1 Presentasjon av problemområde	6
1.2 Problemstilling.....	10
2 Teori.....	12
2.1 Bronfenbrenner - utviklingsøkologi.....	12
2.2 Bourdieu - sosial arv	13
2.3 Annen teori.....	14
2.4 Teori i problemstilling.....	15
3 Metode	16
3.1 Design	16
3.2 Utvalg.....	16
3.3 Utarbeidelse av spørreskjema	17
3.4 Datainnsamling.....	17
3.5 Databehandling og statistisk analyse	18
3.6 Reliabilitet og validitet.....	19
4 Resultater	20
5 Drøfting.....	22
5.1 Faktorer som kan predikere fysisk aktivitetsnivå	22
5.2 Kritisk overblikk	24
5.3 Oppsummering.....	25
6 Litteraturliste	26
6.1 Skriftlige kilder i tekst	26
6.2 Figurer.....	29
6.3 Tabeller.....	29
7 Vedlegg	30
7.1 Vedlegg nr.1 – Spørreundersøkelse	30
7.2 Vedlegg nr. 2 – Samtykkeerklæring.....	34
7.3 Vedlegg nr. 3 – Tilbakemelding på mail fra NSD	35

1 Innledning

1.1 Presentasjon av problemområde

Forskning har i de senere årene vist at folks helse har blitt forverret, og dagens situasjon viser til et betydelig samfunnsproblem. Overvekt og fedme er forløpere til store problemområder samfunnet er stilt ovenfor, til tross for at både samfunnet og menneskene i det har både mulighetene og forutsetningene til å forhindre dem. Tiltak og arbeid for forebygging og behandling er gjennom forskning hentet frem i lyset, og noe er blitt innført for å forbedre situasjonen. Allikevel er temaet fortsatt hett og trenden er negativ – ikke alle nåes, ikke alle berøres og flere *er* eller *kommer* fortsatt i en dårlig helsesituasjon (Helsedirektoratet, 2008; Helsedirektoratet, 2010; Kolle, et al., 2012; Statistisk sentralbyrå, 2013; MacCallum et al., 2013).

Fig. 1.1: Gjennomsnittlig kroppsmasseindeks i befolkningen mellom 2002 og 2012. Basert på selvrappertert høyde og vekt etter aldersgrupper (Helsedirektoratet v. Guldvog, 2014).

I figur 1.1 vises det at kroppsmasseindeksen hos befolkningen har gått betydelig opp i alle aldersgrupper fra 25 år fra 2002 til 2012, noe som er en skremmende utvikling. Andelen normalvektige har sunket fra 51,8% til 47,8% på de ti årene. Når befolkningen egentlig har kunnskap nok til å forhindre eller forandre bildet, er det foruroligende at situasjonen kun til en viss grad blir bedre, og ulike tiltak fungerer heller ikke godt nok til alle (Helsedirektoratet v. Guldvog, 2014; Helsedirektoratet, 2008; Kolle, et al., 2012; Statistisk sentralbyrå, 2013; MacCallum et al., 2013). Problemområdet er like gjeldende også utenfor Norge. Blant annet store deler av Europa, USA, Asia og deler av Sør-Afrika er også preget. Det er blitt en landeplage, et problem som strekker seg over kontinenter, foruten om enkelte land og områder (MacCallum, 2013; Helsedirektoratet, 2010).

Historisk sett skulle befolkningen fått bedre utsikter for god helse og lange og gode liv da samfunnet på 50- og 60-tallet fikk en bedring av tilgang på primære livsbetingelser som medisin, hygiene, mat og varme skjedde. Etter tidsskiftet kom derimot en negativ påvirkning

fra levevaner, valg og miljøfaktorer befolkningen sto for selv. I tillegg kom 70-tallet med en nedgang i befolkningsøkning og det ble mer mat til mindre mennesker. Den store mattilgangen førte til billigere tilbud bra produsenter, noe som ble en dårlig innvirkning på et matinntak som økte til tross for en nedgang i nivået av fysisk aktivitet (Miller, 2006; Ellingsen, et al., 1998; Bø, 2012; MacCallum, 2013; Helsedirektoratet, 2008; Kolle, et al., 2012; Statistisk sentralbyrå, 2013; Samdal, et al., 2009).

Fysisk aktivitet er en av faktorene som er blitt fremhevet gjentatte ganger for å motarbeide helseulempene som blant annet overvekt og fedme. Forskning viser hvordan befolkningen i dag har et lavere aktivitetsnivå som kan føre til blant annet overvekt og fedme, og ikke minst alvorlige konsekvenser for eksempel som diabetes type 2, hjerte- og karsykdommer, muskel- og skjelettplager (MacCallum et al., 2013).

Til tross for høy kunnskap og fokus i samfunnet hos både befolkningen og styresmakter angående dårlige helsemessige valg og levevaner enkeltpersoner gjør, prioriteres fortsatt ikke de «gode» valgene. Selv om det er tydelig hva som *burde* gjøres, er det dessverre ikke nødvendigvis dette som *blir* gjort. Mat som velges er for eksempel ikke den som *burde* spises, men gjerne dårligere mat som er enklere å velge. Ofte er også slik mat bedre promotert og fremstilt i butikkene i tillegg. Det samme gjelder den fysiske aktiviteten som *burde* gjøres, men som blir byttet ut med noe som foretrekkes (Ellingsen, et al., 1998; Bø, 2012; MacCallum, 2013).

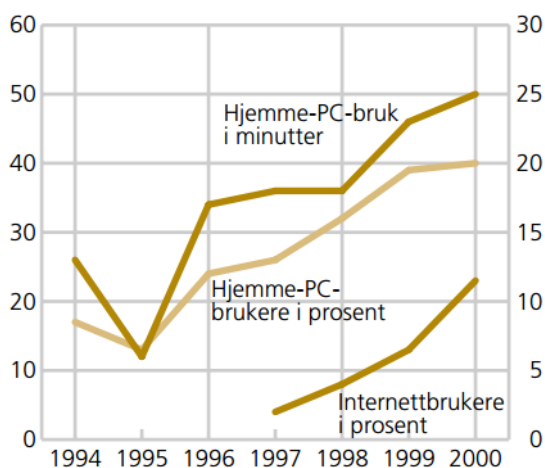

Fig. 1.2: Andel TV-seere og minutter brukt til TV-seing en gjennomsnittsdag blant 9-15 åringer i 1991-2000 (Rønning, 2001).

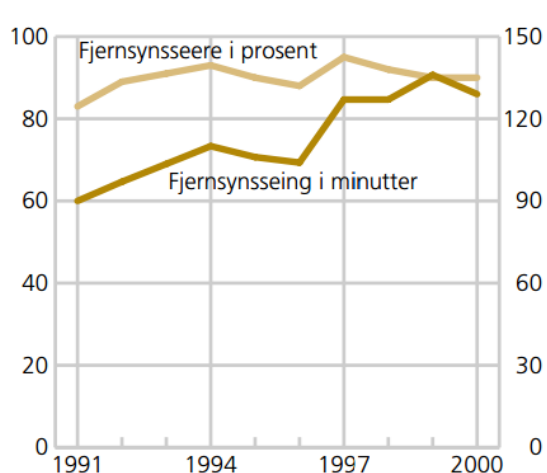

Fig. 1.3: Andel som har brukt og hjemme-PC og minutter brukt til hjemme-PC en gjennomsnittlig dag og andre som har brukt internett hos 9-15 åringer i 1991-2000 (Rønning, 2001).

De gode valgene, de hensiktsmessige valgene som skulle blitt tatt blir skjøvet bort og nedprioritert. Fremfor fysisk aktivitet velges for eksempel enklere løsninger og tidssparende valg, og hos barn og unge har media, data og stillesittende aktiviteter tatt en større del av hverdagen, som vises blant annet av figur 1.2 og 1.3 (Rønning, 2001; Samdal, et al., 2009; Vaage, 2008). Det samme støttes og vises som et problem av blant annet Ellingsen et al, (1998), Bø (2012), MacCallum (2013), Helsedirektoratet (2008), Kolle et al. (2012), Statistisk sentralbyrå (2013) og Samdal et al. (2009).

TOTAL SPEND (US\$) IN 2008		2008 Direct Costs (us\$)	2008 Indirect Costs (us\$)	2030 Direct Costs Projection (us\$)	% Increase in Direct Costs (us\$) 2008-2030
USA 	\$147B — OR — 2x the federal budget for the Department of Education (based on US\$77.4B 2012 budget) ^f	\$90.1B	\$56.5B	\$191.7B	↑113%
UK 	\$33B — OR — Close to the National Health Service's annual efficiency target (based on £20B of annual efficiency savings over the next four years) ^g	\$16.1B	\$16.7B	\$26.0B	↑61%
BRAZIL 	\$11.8B — OR — Almost 1/2 of Brazil's education budget for basic primary school (based on R\$58B 2010 budget) ^f	\$2.2B	\$9.6B	\$6.2B	↑182%
GREATER CHINA* <small>*Data represents Mainland China only</small>	\$20B — OR — Almost 1/3 of China's total health care budget (based on 2011 planned investment of approx. US\$63B) ^f	\$12.2B	\$7.5B	\$67.5B	↑453%
INDIA 	\$2B — OR — Equal to the total annual budget for secondary education (based on US\$1.9B/year for 2007-2012) ^g	\$1.3B	\$0.7B	\$7.5B	↑477%
RUSSIA 	\$6.1B — OR — Close to the total health care cost of cardiovascular disease in 2009 ^h	\$1.7B	\$4.4B	\$3.4B	↑100%

Fig. 1.4: Figuren fra MacCallum (2013) viser totale direkte og indirekte kostnader som i dag preger ulike deler av verdenssamfunnet på grunn av individers inaktive livsstiler.

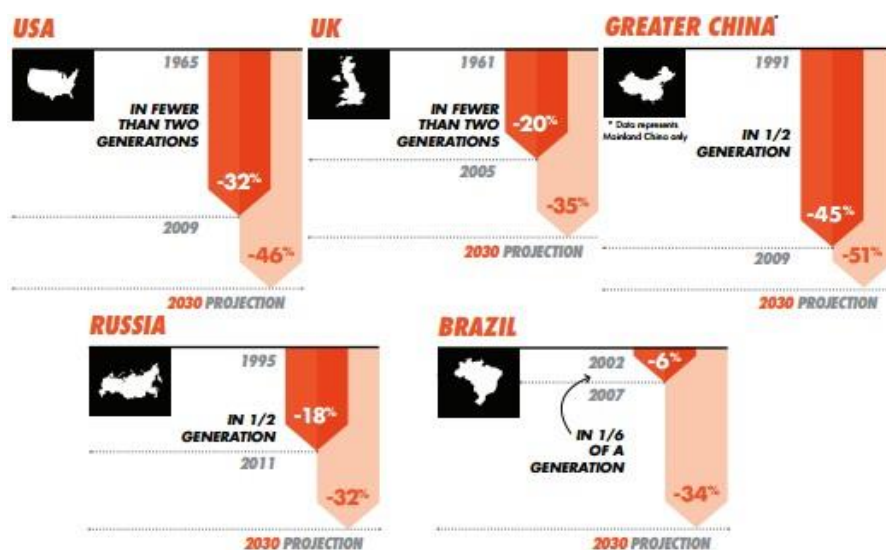

Fig. 1.5: Nedgang i det fysiske aktivitetsnivået hos mennesker henholdsvis fra 1965, 1961, 1991, 1995 og 2002 til 2009, 2005, 2011 og 2007, samt en prosjektert nedgang basert på tidligere tall, frem til 2030 (MacCallum, 2013)

Helseproblemene har i mange land i tillegg til et folkehelseproblem også blitt et stort kostnadsproblem for det statlige. Figur 1.2 viser helsekostnader som direkte eller indirekte er følger av et lavt fysisk aktivitetsnivå og inaktivitet som preget ulike land frem til 2008. Kostnader frem i tid er også blitt prosjektert og vises i samme figur, tall basert på utviklingen av fysiske aktivitetsnivåer som vises i figur 1.3, begge alvorlige figurer som kan vise et mulig utfall av utviklingen om den fortsetter som i dag. Kostnadene for stat og samfunn er massive, men et enda større problem kan ses for menneskene det gjelder, de som faktisk må leve med sykdommene, plagene og konsekvensene som følger (MacCallum, 2013). MacCallum (2013) presenterer hvordan fysisk inaktivitet allerede i 2013 var koblet til rundt 5,3 millioner dødsfall skjedd før tiden på verdensbasis *hvert år*. Mer enn tallene for både tuberkulose, lungekreft, HIV, eller trafikkulykker (MacCallum, 2013).

Tab. 1.1: Prosentvis oversikt over hvor mange barn og unge i en alder av 9 og 15 år som oppfylte Helsedirektoratets anbefalinger om 60 min variert, moderat til høy fysisk aktivitet pr. dag i 2002 og 2012. Antallet er delt i kjønn (Kolle, et al., 2012).

Årstall	Alder	Jenter	Gutter
2002	9-år	75%	91%
	15-år	50%	54%
2012	9-år	70%	86%
	15-år	43%	58%

Helsedirektoratet har anbefalt barn og unge å være i fysisk aktivitet minimum 60 minutter daglig, en anbefaling som kunne forbedre både problemene et lavt aktivitetsnivå lager for menneskene selv samt staten. Aktiviteten burde da være variert og moderat til høy. Retningslinjene er meget konkrete og adekvate, og burde fungere for sin sak, men ulempen gjelder dessverre da ikke alle *når* anbefalingene – mange faller utenfor. Tabell 1.1 viser hvordan tilstanden var i 2002 og 2012. Her kommer det tydelig frem hvordan langt fra alle oppnår anbefalingen, og færre nådde dem i 2012 enn i 2002 (Kolle, et al., 2012). I tillegg til ulempene og sykdommene som kan komme av de lave aktivitetsnivåene har forskning også vist at spesielt de unge kan hemmes fra en normal vekst og utvikling, blant annet da det gjelder hemming av motoriske egenskaper og til og med grunnlag for hjernesvekkelser i alderdommen (Helsedirektoratet, 2008; Kolle, et al., 2012; Statistisk sentralbyrå, 2013; MacCallum et al., 2013; Middleton, et al., 2010).

Det lave aktivitetsnivået i dagens samfunn er et alvorlig tema. Selv om mye forskning er blitt gjort, har ingen kommet i mål med tiltak som fungerer for alle, noe som mest sannsynlig

heller aldri vil finnes. Men det vil være sentralt at forskning videre finner nye sider ved temaet som kan belyses til det blir funnet bedre løsninger som kan hjelpe flere, og *nå* flere mennesker enn i dag.

1.2 Problemstilling

Dagens helsesituasjon utgjør at det er ønskelig å sette et søkelys på hva som påvirker aktivitetsnivået ungdom har. Under oppveksten skjer vesentlig utvikling av kropp og individ, gjennom sosialisering blant annet i *barndom og hjem* (Bronfenbrenner, 1996; Bø, 2012; Bourdieu, 2000; Bourdieu, 1978; Bourdieu, 1995). Derfor vil denne oppgaven omhandle hvorfor familie og spesielt foreldre blir viktige da de oppdrar sine barn. Foreldrenes verdier og holdninger føres inn i nye livsstiler, og det er antakeligvis sentralt for deres barns fysiske aktivitetsnivå når de blir eldre (Bronfenbrenner, 1996; Bø, 2012; Bø, 1985; Aakvåg, 2008; Bourdieu, 2000; Bourdieu, 1978; Shilling, 1993; Bourdieu, 1995). I tillegg vil mest sannsynlig også andre faktorer være vesentlige med tanke på aktivitetsnivå, og vil også bli belyst. Nærmere bestemt lyder problemstillingen som følger:

«Hvilke faktorer påvirker ungdommers fysiske aktivitetsnivå idag?»

Det forventes å finne funn som peker på at foreldrene er essensielle da det gjelder å skape nye verdensborgere i fysisk aktivitet, da det er til foreldre en ser da det gjelder oppdragelse. Både Bronfenbrenner (1996), Bourdieu (2000; 1978; 1995), Bø (2012), Shilling (1993) og Bø (1985) med flere påskriver foreldrene som meget viktige i sosialiserings- og identitetsskapingprosesser, og at de påvirker sine barn spesielt i tidlig alder. Sekundærrelasjoner og sekundærsosialisering som Bø (2012) peker på vil også antas at har stor betydning, bakgrunnsvariabler som inkluderes på grunn av en antatt betydning i tillegg til foreldrene, men vil vektlegges noe mindre.

At foreldre viser for sine barn at fysisk aktivitet hører positivt inn i hverdagen og gir barna støtte i forhold til fysisk aktivitet antas å føre til et høyere fysisk aktivitetsnivå for barna når

de blir eldre. De vokser opp med gode holdninger og verdier som de vil knytte til sine livsstiler. Det antas også at foreldrenes fysiske aktivitetsnivå vil innvirke og ha sammenheng med hvor aktiv ungdommen er, ettersom det er av dem først og fremst de lærer av.

Troen på at foreldrenes holdninger, verdier og livsstiler påvirker deres barn som individer ved egne valg, verdier, holdninger og livsstiler er tema via to sentrale teorier som vil bli brukt som grunnlag i oppgaven. Teoriene vil peke på hvorfor påvirkningen fra foreldrene er vesentlig innen identitetsskaping. De går ut på en forståelse av påvirkning i sosialiseringprosesser, henholdsvis skrevet av Bronfenbrenner og Bourdieu - to sentrale teoretikere innenfor utvikling gjennom sosialisering, der samspill mellom individ og omgivelser blir sett på som sentralt. Teoriene jeg vil legge til grunn for prosjektet vil derfor være Bronfenbrenners teori rundt utviklingsøkologi og Bourdieus teori rundt sosial arv (Bronfenbrenner, 1996; Bø, 2012; Bø, 1985; Aakvåg, 2008; Bourdieu, 2000; Bourdieu, 1978; Shilling, 1993; Bourdieu, 1995). Teoriene vil bli belyst i teorikapittelet under.

2 Teori

«Vi mennesker utvikles, blir mer og mer sosiale og like andre, ettersom vi oppsøker folk, imiterer, knytter vennskap og lar oss prege av kulturen rundt oss» (Bø, 2012). Sitatet sier noe om at individer utvikles og sosialiseres, vi etterligner andre og påvirkning fra utsiden er essensielt. Vi påvirker og påvirkes i en evig runddans. Bø (2012) er inne på det Bronfenbrenner og Bourdieu har dannet teorier rundt, at foreldrene spesielt er de viktigste voksne et barns liv da det gjelder deres utvikling. Hovedsakelig på grunn av at det er i kjernefamilien og tett på foreldrene at primærsosialiseringen, den mest gjennomtrengende, identitetsskapende og grunnleggende sosialiseringen skjer (Bø, 2005; Bø, 2011; Bø, 2012; Berger og Luckmann, 2000).

Det finnes flere teorier om sosialiseringsprosesser, men i denne oppgaven vil Bronfenbrenners utviklingsøkologi og Bourdieus teori om sosial arv være utvalgt etter oppgavens rammefaktorer. De er utvalgt på grunn av fellestrekk om et samspill i sosialiseringen mellom individer og deres omgivelser – hvordan både arv og *miljø* er betydningsfullt for deres utvikling og identitetsskaping (Bø, 2012; Bronfenbrenner, 1996; Bø, 1985; Bourdieu, 2000; Shilling, 1993; Bourdieu, 1995). Teoriene knyttes til problemstillingen, da de trekker frem påvirkninger til hvorfor mennesker blir som de blir gjennom sosialisering. Tidlige antakelser om foreldrenes sentrale rolle underbygges også, da deres viktighet er sentral.

2.1 Bronfenbrenner - utviklingsøkologi

Bronfenbrenner var en teoretiker i som på 1970-tallet utviklet teorien rundt utviklingsøkologi. Her tegnes et bilde av hvordan utvikling og sosialisering skjer i et vekselspill, hvor alt påvirker alt slik som ellers i naturen. Et konformitetspress dannes fra miljøet rundt for eksempel et barn, fra foreldre eller storsamfunn, og barna internaliserer deres normer, verdier og ikke minst livsmønstre. Slik vokser barn seg gradvis inn i et fellesskap og blir en del av det. Internaliseringsprosessen er en livslang prosess, og starter allerede fra barnets første levedag. Prosessen fører til opptak av gruppers kulturelle faktorer, slik som språkkode, kunnskaper, stereotyper, verdier og livsmønstre. Faktorene utgjør en sosial og kulturell arv fra miljøet som stimulerer, hemmer eller modifierer arveanlegget, i tillegg til den genetiske arven (Bø, 2012; Bronfenbrenner, 1996; Bø, 1985).

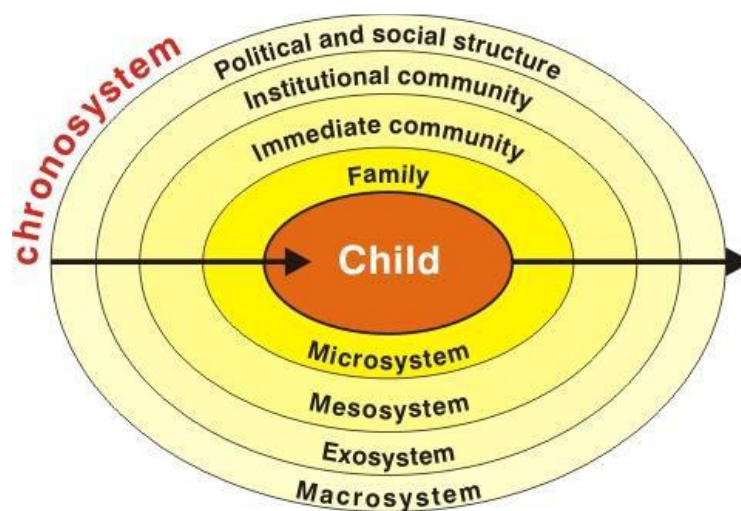

Fig. 2.1: Bronfenbrenners økologiske modell tilhørende utviklingsøkologien. Innerst vises individet, og rundt finnes ulike nivåer av påvirkning – fra foreldre til storsamfunn (Bø, 1985).

Som figur 2.1 viser ligger ulike nivåer av påvirkningsfaktorer rundt barnet i midten, nivåer som Bronfenbrenner selv sammenliknet med en babuskha (russisk dukke-i-dukke). De ulike nivåene, micro-, meso-, ekso- og macrosystemet viser til forskjellige deler av samfunnet. Alt fra nærmeste familie som foreldre og søsken, til samfunnets lover og normer (Bronfenbrenner, 1996; Bø, 2012; Bø, 1985). Bronfenbrenner mener med utviklingsøkologien at påvirkningene fra miljøet danner bakgrunnsforutsetninger for mennesket i nye situasjoner, hvor behov, kunnskap og erfaring påvirker fremtiden. Valg, tolkninger og tilpasninger gjøres ut fra bakgrunnsforutsetningene, og opplevelser og handlinger er resultater av forutsetningene sammen med det sosiale samspillet og de ytre rammefaktorene som krever oppmerksomhet (Bronfenbrenner, 1996; Bø, 2012; Bø, 1985).

2.2 Bourdieu - sosial arv

Den andre siden av teorigrunnet ligger på den franske teoretikeren Bourdieu som også interesserte seg for sosiale prosesser. Han var enda en teoretiker med et syn om at utviklingen og identitetsskapingen skjedde med et samspill mellom mennesket og omgivelsene – arv og *miljø*. Av Bourdieus begreper vil det her trekkes frem to sentrale – habitus og kapital (Bourdieu, 2000).

Habitus innenfor Bourdieus teori viser til et integrert system som internaliseres gjennom en oppvekstkultur. Tillærte mønstre regulerer hvordan for eksempel barnet opplever, vurderer og handler i ulike kontekster ubevisst, og blir uttrykk for vaner – slik som Bronfenbrenners bakgrunnsforutsetninger. Habitus vil være stabil, men kan endres over tid – for eksempel om det forekommer disharmoni mellom primærsosialisering og sekundærsosialisering (Bourdieu, 2000; Bourdieu og Wacquant, 1992; Bø, 2012; Aakvåg, 2008).

Kapital er en betegnelse på verdier og resurser et menneske besitter, og er fordelinger av habitus. Kapitalbegrepet er inndelt i ulike grunnkategorier, men denne oppgaven vil ha fokus på kun en av dem – kulturell kapital, og derav innenfor undergruppen kroppslig, eller fysisk kapital. Ressursene en person rår over i form av ulike ambisjoner, utdannelse, livsstil, verdier og lignende utgjør kapitalen, og er ifølge Bourdieu (1995) en forklaring for hvorfor ulike mennesker utøver ulike aktiviteter. Kapitalen vil være kontekst avhengig, og i riktig kontekst kan en besittelse av verdier og resurser føre til stor makt og innflytelse (Aakvåg, 2008; Shilling, 1993; Bourdieu, 1978). I feil kontekst derimot vil ikke verdiene og ressursene være like betydelige. For eksempel kan en kvinne føle at hun er meget sterk og sprek og i god fysisk form med sine venner, men om hun skulle stilles foran toppidrettsutøvere ville hun vært i besittelse av mindre verdier og resurser. Også hos grupper som ikke ser på god fysisk form som en viktig verdi eller resurs, vil det være mindre verdt, for eksempel om vennene hennes ikke så noe poeng i å være i god fysisk form. Slik blir følelsen av tilhørighet meget viktig og verdifull (Shilling, 1993; Bourdieu, 1978; Bourdieu, 2000).

Kapitalen er internalisert i habitus, og for at et menneske skal oppnå en høy fysisk kapital og se på det som en viktig verdi og resurs, må det eksponeres for kulturen det inngår i, det må praktiseres og tilegnes ferdigheter. Mennesker har ofte ulikt syn på verdier og har ulike resurser innenfor ulike kapitaler, og dette påvirker til ulike opplevelser av samme hendelse (Aakvåg, 2008; Bourdieu, 2000; Bourdieu, 1978; Shilling, 1993; Bourdieu, 1995). To barn kan for eksempel oppleve samme fjelltur helt forskjellig.

2.3 Annen teori

Flere vitenskapelige artikler og forskning kan brukes for å underbygge de to foregående teoriene. Jonssons forskning på 222 unge gutter med atferdsvansker i 1969 viste praktisk hvordan foreldrene hadde påvirket dem. Barna hadde overtatt noe av foreldrenes negative sosiale faktorer gjennom sosial arv, slik som foreldrenes fattigdom, avmakt, lite sosiale holdninger og mangel på ambisjon (Bø, 2012). Sæthers (2009) rapport angående sosial arv mellom foreldre og barn viste hvordan yrke, utdanning og økonomiske situasjoner hadde lett for å gjenta seg. Studier av Trost et al (2003), Anderssen og Wold (1992) og Yang et al (1996) er blant flere som også peker på hvordan blant annet foreldres generelle støtte angående fysisk aktivitet påvirker barnas forhold til fysisk aktivitet, samt at ved å være gode forbilder vil de kunne ha stor innvirkning på barnas forhold til fysisk aktivitet og deres fysiske aktivitetsnivå. Statistisk sentralbyrå holder seg heller ikke utenfor med å henvise til sammenhenger mellom generasjoner når det kommer til yrkesvalg, økonomi, helse,

ernæring, forpliktelser og utdanning, noe som peker på at påvirkningskraften mellom foreldre og barn er gjeldende. Funnene er spesielt tydelige i ytterliggående grupper – rik eller fattig (Epland og Kirkeberg, 2010). Det fremstår som at foreldrene utgjør store forskjeller for hvordan barn vokser opp og tar med seg store deler av foreldrenes verdier, holdninger og livsstilsfaktorer i sine egne liv.

2.4 Teori i problemstilling

Bronfenbrenner og Bourdieu legger tydelige føringer med tanke på å besvare problemstillingen og til å bekrefte antakelser om at foreldre er vesentlige angående ungdommenes fysiske aktivitetsnivå, i teorien. Ulike artikler og forskning viser også til tema i praksis. Ulike bakgrunnsvariabler som for eksempel vises utover i Bronfenbrenners økologiske modell kommer mest sannsynlig også i tillegg til foreldrene. Strukturene rundt et barn, forhold og relasjoner, påvirker deres utvikling. Oppvekstvilkår, oppdragelse og foreldre er tydelige deler av strukturene rundt barnet, og det er nettopp disse, primærrelasjoner og primærsosialisering, som legger føringer for habitus og kapital gjennom sosial arv. Barna uttrykker den sosiale arven gjennom sin sosiale praksis, derav kan foreldrenes holdninger og verdier komme frem i deres barns livsstiler. Hvilke filmer de velger å se, hvilke bøker de vil lese, hvilken mat de inntar og ikke minst i hvilken grad de er fysisk aktive vil være følger av dette.

Tatt i betraktning at foreldre er en stor del av formingen som skjer deres barn, av både barns tanker og handlinger, vil det være vesentlig med tanke på problemområdet samfunnet står ovenfor. Om foreldre viser gode holdninger og at fysisk aktivitet har en stor verdi kan det bidra til å bli en del av barnas sosiale arv, og de vil sitte med deler av samme oppfatning. Oppfatninger som kan bli avgjørende for aktivitetsnivået når de blir eldre, og de kan få en identitetsutvikling som gir dem en bedre fremtid, en mer fysisk aktiv fremtid hvor utsiktene for god helse er store.

For å belyse problemstilling og antakelser vil en spørreundersøkelse i den videregående skolen i tillegg til teori legges til grunn for analysearbeid. Ulike faktorer som omhandler foreldrene, samt ulike andre grunnvariabler vil være sentrale i å belyse problemstillingen.

3 Metode

Dette kapitlet vil gjøre rede for fremgangsmåter, valg, datainnsamling og gjennomgang av databehandling innenfor metoden i denne empiriske, kvantitative oppgaven.

3.1 Design

Et spørreskjema er i samarbeid med veileder utarbeidet i februar 2015 (vedlegg 1) for å uthente data til problemstillingen. Det er ikke særlig omfattende, og bestod av 15 avkryssingsspørsmål. Formulering og språk ble vektlagt under utarbeiding, og informasjon om blant annet ungdommen, fysisk aktivitetsnivå, bevegelsesglede og foreldre skal kunne uthentes. Grunnvariabler som muligens vil påvirke ungdoms fysiske aktivitetsnivå.

En pretest ble i kort tid før datainnsamlingen utført. Ungdom (N=26) på samme alder deltok ved å gjennomføre spørreundersøkelsen og deretter gi tilbakemelding blant annet på spørsmål de ikke kunne forstå, hvordan de forsto ulike faktorer og ting som kunne tydeliggjøres bedre. Små endringer ble gjort, for eksempel ordvalg og setningsoppbygging, og ungdommene fikk se over på nytt. Rutiner for prosedyre ved datainnsamling ble utprøvd og oppbygd til en prosedyre som forklarte godt og tok kort tid.

Spørreskjemaet og tilhørende informasjon og forespørsel ble utsendt til en videregående skole i Midt-Norge via e-post. Ved skolen befant det seg et tilfeldig men variert utvalg ungdommer fra varierte kulturelle bakgrunner, aldre og økonomiske bakgrunner. Skolen gav positivt samtykke til å delta i spørreundersøkelsen tidlig i mars 2015.

3.2 Utvalg

Utvalget for oppgaven ble tilfeldig valgt ut ved skolen, hvor en størst mulig variasjon mellom ungdommene ble vektlagt for å kunne generalisere funn fra analyser i etterarbeid. 299 elever i alderen 16-20 år fikk mulighet til deltakelse, fra varierte bakgrunner, studieretninger, stadier i utdanningen samt kjønn tilfeldig valgt ut av skolens administrasjon. 282 (94,3 %) elever gav sitt samtykke og deltok, og av dem var 97,9 % (n=276) tilfredsstillende nok til at valide data kunne uthentes og analyseres. Av de 276 var 46,4 % (n=128) gutter og 53,6 % (n=148) jenter. Utvalget vil være representativt for annen ungdom i samme kategori rundt om i Midt-Norge, samt muligens også Norge i det hele.

3.3 Utarbeidelse av spørreskjema

Gjennom en årrekke er relevante spørreundersøkelser blitt utarbeidet og brukt til undersøkelser og studier som har omhandlet fysisk aktivitet og helse (Anderssen et al., 2008). Metoden blir presentert av Ringdal (2009) så vel som Anderssen et al. (2008) som en god metode for å uthente og utarbeide empiriske data til kvantitative studier, spesielt slike som omhandler blant annet holdninger. Metoden vil i denne oppgaven gi kunnskap og innsikt i problemstillingen, og gi verdifulle data.

Som nevnt omhandler problemstillingen hvilke faktorer som påvirker ungdoms fysiske aktivitetsnivå i dag, hvor et spesielt fokus ligger på foreldrene. Foreldrenes påvirkningskraft skal kunne fanges opp via et spørreskjemas spørsmål for foreldrenes ungdommer i den videregående skole. Spørsmålene omhandler hvordan ungdommene selv har opplevd sine oppveksts rammer og sine foreldres holdninger, verdier og livsstiler gjennom blant annet engasjement, deltagelse og oppfordring og derav hyppigheten av disse med henhold til fysisk aktivitet, samt ungdommenes egne opplevelser og mengde i fysisk aktivitet og bevegelsesglede både ved barneskolealder og i dag. Barneskolealderen er uthevet grunnet dens sensitive påvirkningsfase angående holdninger og verdier (Bø, 2012; Bø, 2005). I tillegg er en del bakgrunnsvariabler inkludert for å se på faktorer utenfor foreldres holdninger og lignende.

Det har vært svært viktig at personvern og etiske punkter har vært korrekt, slik at ingen skal kunne identifiseres eller utnyttes på noen måte etter deltagelse i spørreundersøkelsen. Ungdommene er aldersmessig og generelt godkjent til å samtykke til deltagelse, og samtykkeerklæring (Vedlegg 2) er etter opplysning om frivilligheten av deltagelsen signert. Spørreskjemaet og studien ble innmeldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste (NSD). De konkluderte med at ikke medfører meldeplikt eller konsesjonsplikt etter personopplysningslovens §31 og §33 (Vedlegg 3).

3.4 Datainnsamling

Datainnsamlingen tok plass i mars 2015 etter samtykke fra skole. Personlig ble spørreskjema utdelt til ungdommene (n=296). Det fremstod tydelig av både undersøkelse og muntlig prosedyre at undersøkelsen var frivillig, og at all data ville bli behandlet anonymt og konfidensielt. Ved personlig fremmøte ble det mulig å følge med samt til dels kontrollere omgivelsene hvor spørreundersøkelsen ble besvart, og samarbeid og en del lignende feilkilder ble unngått. Enkelte skjemaer er luket ut hvor tydelig samarbeid eller lite seriøsitet

forekom. Ærlighet ble presisert som vesentlig for deltakelse.

Utfylling tok fra 5-15 minutter, i tillegg til omtrent 5 minutter muntlig prosedyre ved start. Ungdommene stilte få spørsmål under utfylling, men gjentatte forekom innenfor spørsmål angående foreldrenes utdanningsnivå. Problemet var gjerne at mor for eksempel hadde gått handelshøgskole, men visste ikke hvor det passet inn med svaralternativene, noe som raskt ble ryddet opp i.

3.5 Databehandling og statistisk analyse

Databehandlingen er blitt gjennomført etter retningslinjer satt av Norsk

Samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD). Tidlig ble de anonymisert, og personer vil ikke kunne identifiseres av oppgaven. Alle spørreskjemaene ble etter innsamling gjennomgått manuelt for å luke ut de som ikke inneholdt samtykke og/eller ikke hadde svart på et flertall av spørsmålene. Dette kom i tillegg til de som ble luket ut underveis i innsamlingen, som meget tydelig ikke tok studien seriøst og/eller svarte uærlig. Spørreskjemaene ble også telt manuelt. Deretter ble data lagt inn i dataprogrammet Statistical Package for the Social Sciences (SPSS), hvor alt analysearbeid er blitt utført.

Pearsons korrelasjonsanalyser er brukt for å finne sammenhenger mellom ulike uavhengige variabler og den avhengige variabelen om ungdommens fysiske aktivitetsnivå. Analysen er det mest brukte målet for korrelasjoner (Befring, 1994). R får en verdi mellom 1 og -1, verdier som ikke oppnås om ikke verdien mellom to variabler har 100% sammenheng. I denne oppgaven vises signifikansen gjennom * eller **. En stjerne (*) viser til en p-verdi på .05 eller bedre, og to stjerner (**) viser til en p-verdi på .01 eller bedre. Tallet gir uttrykk for styrke og retning av sammenheng mellom variabler (Ringdal, 2009). Lineær regresjonsanalyse er brukt for å kontrollere effekt de uavhengige har i forhold til avhengig variabel, noe som ikke kommer frem av korrelasjonsanalysen (Ringdal, 2009).

Analysene ble valgt for å belyse problemstilling. Den avhengige variabelen ble vurdert og undersøkt på grunn av sin spesielle betydning til problemstilling, og er godt intervallfordelt og inneholder en god normalfordeling.

3.6 Reliabilitet og validitet

Reliabilitet (troverdighet) og validitet (gyldighet) kan vurderes, men vil være en komplisert prosess. Reliabiliteten; hvordan dataene er innhentet, hvordan de generelle målingene er blitt utført og videre nøyaktighet under behandling vil påvirkes av synet på om forskningsprosessen er blitt utført på en god måte som kan stoles på (Hellevik, 2002; Befring, 1994). Prosessen er blitt gjort rede for tidligere i kapittelet, men vil videre vurderes.

Det var ingen kjennskap mellom student og ungdommene, slik at feilkilder kan ikke komme av en slik faktor. Mellom ungdommene kan oppfattelse av spørsmål være ulik, en ulempe ved menneskers ulikheter. Fordelen er at ungdommens oppfatning og opplevelse av ulike ting mest sannsynlig vil være svært betydelig i forhold til om de blir påvirket eller ikke, og det vil dermed ikke svekke resultater. Pre-testen luket ut eventuelle store misforståelser, og noen av spørsmålene og særlig svaralternativer i spørreskjemaet er tidligere brukt i tidligere undersøkelser, spesielt med tanke på studier angående aktivitetsnivå og lignende, noe som kan gi fordeler ved at de allerede er validert- og reliabilitetstestet. Ungdommenes svar må stoles på, ettersom ingen kan svare bedre enn dem selv, selv om enkelte svar kan vike fra den egentlige sannhet. Troverdigheten vil hvile på databehandlingen foretatt etter innsamling.

Validiteten, hva som er målt og dekkegrad av det som ønskes avklart betegner dataenes relevans (Holme og Solvang, 1986; Befring, 1994). Om målingene kan stoles på (spørreskjemaenes spørsmål og svar) vil være meget relevant. For å sikre god validitet av data er en definering og operasjonalisering av sentrale begreper som kan tolkes forskjellig av forskjellige individer sentralt, derfor ble det presisert hva fysisk aktivitet innebar for at det skulle få en ensartet betydning. Fysisk aktivitet ble operasjonalisert ved å definere tid og intensitet, en definisjon som samsvarer med helsedirektoratets anbefalinger (Helsedirektoratet, 2014). Spørsmålene gikk på elevenes opplevelse, noe som ble spesifisert, da et konkret svar kunne være vanskelig å gi med tanke på foreldres vaner og ikke minst ungdommens barndom. Spørsmålene i spørreskjemaet er relevante for å belyse problemstilling. Ungdommene fikk muligheten til å svare i godt graderte skalaer, noe som gir godt utgangspunkt for gode, reflekterte resultater.

4 Resultater

Kapittelet vil vise resultater fra data uthentet fra spørreskjemaet i to ulike analyser, Pearson korrelasjonsanalyse og en lineær regresjonsanalyse. Analysene vil vise til hvilke uavhengige variabler i spørreskjemaet som har bivareat sammenheng med ungdommens fysiske aktivitetsnivå i tabell 4.1, samt hvilke uavhengige variabler som kan predikere ungdommens fysiske aktivitetsnivå i tabell 4.2.

Tab. 4.1: Pearsons korrelasjonsanalyse med spørsmål fra spørreskjema. Fysisk aktivitetsnivå i dag er den avhengige variabelen.

Variabler	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1. Fysisk aktivitetsnivå i dag	1														
2. Hvor ofte tok foreldre med barn	,253 **	1													
3. Fars utdanning	,088	,080	1												
4. Fysisk aktivitetsnivå før	,343 **	,457 **	,080	1											
5. Mors utdanning	,004	,103	,483 **	,012	1										
6. Fars fysiske aktivitetsnivå	,119	,081	,127 *	,019	,252 **	1									
7. Mors fysiske aktivitetsnivå	,153 *	,203 **	,016	,020	,089	,340 **	1								
8. Bevegelsesglede i dag	,297 **	,113	,131 *	,128 *	,066	,067	-,028	1							
9. Kjønn	- ,038	,003	- ,143 *	-,092	-,107	-,021	,157 *	,074	1						
10. Mors alder	,102	,090	,099	,102	,143 *	,106	,175 **	-,014	-,020	1					
11. Fars alder	,034	-,006	,054	,005	,135 *	,076	,171 **	-,103	-,025	,624 **	1				
12. Bevegelsesgledefør	,299 **	,373 **	-,014	,604 **	,047	,039	,075	,211 **	,022	,155 **	,091	1			
13. Foreldrenes oppførsel	,096	,322 **	-,006	,283 **	,010	,079	,117	,110	,094	,130 *	,008	,393 **	1		
14. Foreldrenes engasjement	,242 **	,393 **	,053	,373 **	,072	,068	,135 *	,101	,147 *	,184 **	,084	,511 **	,446 **	1	
15. Foreldrenes meddeltakelse	,151 *	,472 **	,034	,277 **	,028	,161 *	,296 **	-,045	,027	,103	,052	,297 **	,339 **	402* *	1

*p<.05, **p<.01

Problemstillingen ble testet i en bivareat korrelasjonsanalyse mellom alle spørsmålene i spørreundersøkelsen, og resultatene fra Pearsons korrelasjonsanalyse finnes i tabell 4.1 hvor ungdommens fysiske aktivitetsnivå er avhengig variabel. Resultatene i tabell 4.1 viste sju uavhengige variabler som hadde signifikant sammenheng med den avhengige. De sju omhandler ungdommens opplevelse av å bli tatt med av foreldrene på fysiske aktiviteter i barneskolealder, ungdommens aktivitetsnivå i barneskolealder, hvor aktiv mor er,

ungdommens bevegelsesglede i dag samt i barneskolealder og ikke minst hvor mye ungdommen opplevde at foreldrene engasjerte seg og deltok sammen med ungdommen i fysiske aktiviteter da de gikk i barneskolen.

Tab. 4.2: Uavhengige variabler som påvirker ungdommens fysiske aktivitetsnivå i dag (spørsmål 15, vedlegg 1).

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,384	,393		3,525	,001
	Foreldre tok deg med	,020	,095	,015	,207	,836
	Fys.ak-nivå før	,250	,089	,217	2,812	,005
	Mors fys.ak-nivå	,130	,060	,135	2,178	,030
	Bev.glede i dag	,088	,024	,226	3,749	,000
	Bev.glede før	,029	,065	,036	,453	,651
	Opplevd engasjement	,054	,051	,078	1,069	,286
	Opplevd meddeltakelse	,035	,061	,040	,578	,564

P>.05.

Tabell 4.2 viser en lineær regresjonsanalyse med de 7 uavhengige variablene som hadde signifikant sammenheng med den avhengige variabelen i tabell 4.1. Alle de 7 uavhengige variablene forklarte 15,6 % av ungdommenes fysiske aktivitetsnivå i dag ($F=7.4$, $n_2=15.6$, $p=.001$). Kun 3 av de uavhengige viste seg å kunne predikere og påvirke ungdommens fysiske aktivitetsnivå i dag, og disse var aktivitetsnivået ungdommen hadde ved barneskolealder, mors fysiske aktivitetsnivå i dag og ungdommens bevegelsesglede i dag.

5 Drøfting

Utgangspunktet for oppgaven var å se nærmere på hvilke faktorer som påvirker ungdommens fysiske aktivitetsnivå i dag med fokus på foreldrene. Ved hjelp av Pearsons korrelasjonsanalyse er bivareate sammenhenger mellom avhengige og uavhengige variabler sett, og videre er den reelle påvirkningskraften til de ulike uavhengige variablene kontrollert i en lineær regresjonsanalyse. Antakelser om at foreldrene skulle være en vesentlig faktor for ungdommens aktivitetsnivå i dag var tilstede tidlig, og av resultatene kan tolkes både for og imot. De tre predikerende faktorene kan være et tegn på viktigheten av foreldrene, men også andre faktorer. Det vesentlige er at de tre i alle fall på sitt vis er vesentlig med tanke på ungdommens aktivitetsnivå i dag. Videre vil funnene drøftes.

Spørsmålet om ungdommens fysiske aktivitetsnivå i dag brukes som avhengig variabel på grunn av den direkte koblingen til problemstillingen hvor hensikten er å finne hva som påvirker nettopp dette. Det kan tenkes at andre variabler burde fått mer fokus, og kunne pekt på andre interessante resultater, men av oppgavens rammebetingelser ble det ikke vektlagt. Det kan allikevel åpne for videre analysearbeid og forskning på oppgavens data.

5.1 Faktorer som kan predikere fysisk aktivitetsnivå

Kun tre faktorer er funnet gjennom Pearsons korrelasjonsanalyse og en lineær regresjonsanalyse med signifikant sammenheng til den avhengige variabelen samtidig som de også kan predikere den avhengige variabelen. Disse tre var mors aktivitetsnivå i dag, ungdommens fysiske aktivitetsnivå ved barneskolealder og ungdommens bevegelsesglede i dag. Hvor mye den avhengige variabelen endrer seg med endring av den uavhengige variabelen endrer seg med en enhet er vist av B-verdiene i regresjonsanalysen. Disse viser dessverre at de tre predikerende faktorene har en svært lave stigningstall, og veldig mye annet kan også påvirke ungdommens aktivitetsnivå så vel som disse.

Ungdommens selvrapporterte fysiske aktivitetsnivå i barneskolealder viser seg å ha størst stigningstall av de tre (.250), og er den som påvirker i størst grad. Om denne faktoren stiger med en enhet, stiger også ungdommens fysiske aktivitetsnivå med en fjerdedels enhet da skalaene begge er sjudelt. Det vil derfor være vesentlig viktig at barn er mye i fysisk aktivitet, ettersom de da også vil få et høyere fysisk aktivitetsnivå som ungdom.

Barns fysiske aktivitetsnivå skapes gjerne av muligheter og tilrettelegging etter som de ikke er gamle nok til å bestemme selv. Foreldrene kan trekkes inn som vesentlige faktorer da de gjerne

må *la barna få lov* til å leke, være ute eller bedrive idrett og lignende. Men på en annen side kan grunnen for et høyt fysisk aktivitetsnivå komme av skolens tilrettelegging, venners interesser, nærmiljøets muligheter og lignende faktorer.

Mors aktivitetsnivå hadde et litt lavere stigningstall (.130), men viser til at om mor har et høyt aktivitetsnivå i dag vil også ungdommen være fysisk aktiv i større grad. Som forelder vil mor muligens i dag ha samme fysiske aktivitetsnivå som tidligere og viste da til sine barn at fysisk aktivitet har stor betydning, slik som spesielt Bourdieu trakk frem som vesentlig påvirkning. Av en aktiv mor kan det også trekkes koblinger til forrige predikerende faktor om viktigheten om barnas aktivitetsnivå. Om mor er mye aktiv er det muligheter at hun også legger mer til rette og vekt på hennes barns fysiske aktivitetsnivå. Dette vil kunne få betydning for at barna også vil ha et større fysisk aktivitetsnivå enn om mor var mindre fysisk aktiv.

Funn av Yang et al (1996) er spesielt sentralt med tanke på mor som faktor, selv om de viser til far. De fant at fars fysiske aktivitetsnivå hadde sammenheng med barnas, og resultatene sammen peker en klar finger på foreldrenes innvirkning, og kan være vesentlig for at ungdommen er fysisk aktiv. Derimot kan det trekkes frem at i denne oppgaven er det spurt om mors aktivitetsnivå *i dag*. Mye kan ha forandret seg i mødrenes hverdag med hensyn til valg og livsstiler på omkring 10 år. Det kan også være at ungdommene er påvirket av moren *i dag* og ikke ble det som barn, da er påvirkningen kommet senere enn det teorien vil tilsi.

Ungdommens bevegelsesglede ved barneskolealder var den tredje predikasjonen på ungdommens fysiske aktivitetsnivå. Faktoren hadde det laveste stigningstallet av de tre (.088), men viste seg uansett å være en reell påvirkningskraft. Funnet viser at om et barn har opplevd å ha en høy bevegelsesglede, så vil aktivitetsnivået da det blir eldre også bli høyere. Bevegelsesglede i ung alder kan komme av ulike bakenforliggende faktorer. At foreldrene skaper gode opplevelser for barna da de er i fysisk aktivitet ved en ung alder kan være *en*, men bevegelsesgleden kan også komme av barnets venner, skole, annenfamilie eller nærmiljøet generelt. Det er flere enn foreldrene som kan skape gode opplevelser i fysisk aktivitet for barnet og la det få en høy bevegelsesglede.

Bronfenbrenners og Bourdieus teorier peker begge på at om foreldrene inkluderer sine barn viktigheten av fysisk aktivitet påvirker i hvilken grad deres barn blir fysisk aktive (Bronfenbrenner, 1996; Aakvåg, 2008; Bourdieu, 2000; Bourdieu, 1978; Shilling, 1993; Bourdieu, 1995). Bourdieu og Bronfenbrenner står ikke alene om sine teorier, men får medhold fra andre teoretikere, blant annet Aakvåg (2008), Berger og Luckmann (2000), Wacquant i Bourdieu og Wacquant (1992), Bø (2012) og Shilling (1993). Forskere som Sæther (2009), Yang et al (1996), Trost et al (2003), Jonsson i Bø (2012) og Andressen og

Wold (1992) viser med sine funn støttende data som kan peke på at det er sentralt også i praksis i tillegg til i teorien. Foreldrenes holdninger og verdier kan påvirke hvor mye fokus fysisk aktivitet får for deres barn. Når barna får oppmerksomhet og støttes på ulike måter med tanke på fysisk aktivitet fremmes det i barnas liv, og større forutsetninger er til stede for å bli mer fysisk aktive også senere i livet ettersom foreldrenes holdninger og verdier vil ifølge teorien følge dem i deres livsstil videre ((Bronfenbrenner, 1996; Bø, 2012; Bø, 1985; Aakvåg, 2008; Bourdieu, 2000; Bourdieu, 1978; Shilling, 1993; Bourdieu, 1995).

Felles for funnene kan være at de alle kan vise til at foreldrene er vesentlige, men og at *mange* faktorer kan være påvirkninger for at ungdommen skal bli fysisk aktive. På generell basis kan det faktum at barn blir gjort oppmerksomme på viktigheten av fysisk aktivitet, det blir lagt til rette for at de kan være i fysisk aktivitet og det skapes *gode* opplevelser som skaper bevegelsesglede så kan det i samråd med teorien gjøre at det å skulle være i fysisk aktivitet blir en del av dem selv.

5.2 Kritisk overblikk

De metodiske valgene tatt har vært veloverveide og i samråd med veileder og retningslinjer av NSD og andre liknende undersøkelser og ville ikke blitt endret om det hadde vært mulighet for det. Utvalget kan utgjøre forskjeller fra et sted til et annet, men det er ment å være representativt for annen ungdom i samme kategori rundt om i Midt-Norge, samt muligens også Norge i det hele. Meget små samfunn og utenforliggende bygder vil kunne gå utenfor, da utvalget er hentet i tettsted med bystatus, men elever på en videregående skole ankommer skolen fra en stor radius, og bidrar positivt for representasjon av ulike samfunn (Ringdal, 2009).

Om endringer kunne blitt gjort i etterkant ville de omhandlet rent tids- og organiseringsområder for min egen del, og grepene ville mest sannsynlig ikke gjort utslag for resultater og vil derfor ikke være sentralt. Teorigrunnlaget har gitt et godt grunnlag, og det har vært gode muligheter å koble resultater og teorier. Ulempen kan eventuelt være at teoriene snevrer mitt syn på resultatene, og det kunne vært en fordel å trukket inn annen teori som basis, slik som blant annet Banduras modelleringsteori og sosial kognitive teori om hvordan vi imiterer og lærer sosiale faktorer av blant annet foreldre (Yang et al., 1996; Anderssen og Wold, 2003).

Det kan være et poeng å se på annen teori og ulike vinklinger ved senere anledninger for å belyse området ytterligere da tidligere forskning også underbygger liknende sammenhenger, men for få har sett i forhold til dagens helseperspektiv. Det vil også være sentralt at videre forskning ser på andre faktorer som kan utgjøre en forskjell på dagens helseproblem *før* de blir

et problem, forebyggende faktorer som kan gjennomføres naturlig og uten en følelse av å tvinge seg til noe unaturlig og uvanlig, altså muligens under tidlig identitetsskaping.

Forskning kan også heldig foretas angående i hvilken grad hvilke relasjoner og påvirkningsinstanser (foreldre, søsken, venner, media, nærmiljø, etc.) har innflytelse på barna. Det ville også være heldig å få mer direkte data, for eksempel observasjoner og intervjuer i tillegg til spørreskjemaer over tid da selvrapporterte personopplysninger kan bli feilkilder. Personer kan for eksempel rapportere slik de *tror de burde svare*, de kan ha dårlig selvinnsett og lignende (Fishbein og Ajzen, 2010). Observasjon og dyptgående intervju kan da være et godt alternativ eller supplement. En slik undersøkelse vil muligens bli tids- og ressurskrevende, men kan skape god innsikt.

5.3 Oppsummering

Funn viser at oppgavens problemstilling kan oppsummeres med at flere faktorer vil være sentrale for ungdommens fysiske aktivitetsnivå i dag. Tidlige antakelser om at foreldrene er essensielle kan bekreftes i tillegg til at andre instanser som for eksempel venner, annen familie, skole, nærmiljø og lignende som omkranser barnet også vil være vesentlige slik som Bronfenbrenners utviklingsøkologi teori peker på. Disse kan være vel så viktige som foreldrene. Men, at foreldrene deler holdninger og verdier i livsstilen sammen med sine barn vil mest sannsynlig være med å påvirke og ha stor betydning. Teoriene peker på at en del av verdier og holdninger barn er oppvokst med bringes videre av dem, og de skaper seg nye livsstiler med disse.

Det ville vært heldig for samfunnet om menneskers livsstiler forbedret seg for helsens skyld, og av funnene i denne oppgaven vil det kunne trekkes sammenhenger til at opplever som barn vil være vesentlig videre i livet. Med tanke på dette er det sentralt å fokusere på *barn*, før det blir vanskelig å være aktiv på grunn andre vaner, holdninger og livsstiler. Barna burde vokse opp slik at de får et godt utgangspunkt og dermed ikke er nødt til å endre seg når uvaner og livsstiler allerede er lagt mot dårlig helse og samfunnsproblemer. Gode holdninger og verdier til fysisk aktivitet må inn for at mennesker skal kunne leve med færre plager og sykdommer som kan sette en stopper for et langt og godt liv, og stater vil kunne bruke penger til det de er ment til og derav kunne hjelpe flere mennesker enn i dag. Om det først kommer *en* generasjon som er bedre helsemessig enn de som har vært samtidig som de som allerede trenger det får hjelp, og generasjonene blir bedre etter hvert istedenfor verre, da kan temaet bli mindre sentralt og problematisk i verden i dag.

6 Litteraturliste

6.1 Skriftlige kilder i tekst

1. Aakvåg, G. C. (2008) *Moderne sosiologisk teori*. Oslo: Abstrakt forlag AS.
2. Anderssen, S. A., Kolle, E., Steene-Johannessen, J., Ommundsen, Y. og Andersen, L. B. (2008) *Fysisk aktivitet blant barn og unge i Norge En kartlegging av aktivitetsnivå og fysisk form hos 9- og 15-åringer* (Helsedirektorat rapport 02/2008). Hentet fra: <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-barn-og-ungdom-resultater-fra-en-kartlegging-av-9-og-15-aringer-i-20052006> (Hentet ut: 25.03.15).
3. Anderssen, N. og Wold, B. (1992) Parental and Peer Influences on Leisure-Time Physical Activity in Young Adolescents. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 63(4), side 341-348.
4. Befring, E. (1994) *Forskningsmetode og statistikk*. Oslo, Det Norske samlaget.
5. Berger, P. L. og Luckmann, T. (2000) *Den samfunnsskapte virkelighet*. Bergen: Fagbokforlag.
6. Bourdieu, P. (2000) *Den masculine dominans*. København: Tiderne Skrifter.
7. Bourdieu, P. (1995) *Distinksjonen – En sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Oslo: Pax Forlag.
8. Bourdieu, P. (1978) Sport and Social Class. *Social Science Information*, 17(6) side 819-840. Hentet fra: <http://ssi.sagepub.com/content/17/6/819.citation> (Hentet ut: 04.05.15).
9. Bourdieu, P. og Wacquant, L. (1992) *An Invitation to –reflexive Sociology*. Chicago: University of Chicago.
10. Bronfenbrenner, U. (1996) *The Ecology of Human Development - Experiments by Nature and Design*. Cambridge: Harvard University Press.
11. Bø, I. (2012) *Barnet og de andre- Nettverk som pedagogisk og sosial resurs*. 4. utgave. Oslo: Universitetsforlaget.
12. Bø, I. (2011) *Foreldre og fagfolk*. 3. utgave. Oslo: Universitetsforlaget.
13. Bø, I. (2005) *Påvirkning og kontroll – om hvordan vi former hverandre*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.
14. Bø, I. (1985) *Barn i miljø – Oppvekst i en utviklingsøkologisk sammenheng*. Lillehammer: Cappelen forlag a.s.
15. Ellingsen, A. (Leder), Arum, L., Billing, G., Borgersen, M. A., Ånstad, H., Hole, M. S. P. og Berg, J. (1998) *Det er bruk for alle – Styrking av helsearbeidet i kommunene, 1998*

- (NOU 18/1998). Hentet fra:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/7208dd51a36340a6b4e7401d6854f603/no/pdfa/nou199819980018000dddpdfa.pdf> (Hentet ut: 03.02.15).
16. Epland, J. og Kirkeberg, M. I. (2010) *Inntektsmobilitet mellom generasjoner - Går økonomiske levekår i arv?* Hentet fra: <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/gaar-okonomiske-levekaar-i-arv> (Hentet ut: 04.05.15).
17. Fishbein, M. og Ajzen, I. (2010) *Predicting and Changing Behavior – The Reasoned Action Approach*. New York: Taylor & Francis Group.
18. Hellevik, O. (2002) *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget.
19. Helsedirektoratet (2014) *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. (Helsedirektorat rapport 03/2014) Hentet fra: <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet> (Hentet ut: 15.03.15).
20. Helsedirektoratet v. Guldvog, B. (2014) *Nøkkeltall for helsesektoren - Overvekt og fedme*. Hentet fra: <http://sites.helsedirektoratet.no/sites/nokkeltall/helsetilstand-levewaner/overvekt-og-fedme/Sider/default.aspx> (Hentet ut: 28.04.15).
21. Helsedirektoratet (2008) *Tiltak for økt fysisk aktivitet blant barn og unge*. (Helsedirektorat rapport 05/2008) Hentet fra: <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/732/Tiltak-for-okt-fysisk-aktivitet-blant-barn-og-ungdom-en-systematisk-litteraturgjennomgang-IS-1551.pdf> (Hentet ut: 30.01.15).
22. Holme, I. M. og Solvang, B. K. (1986) *Metodevalg og metodebruk*. Oslo: Tano.
23. Miller, M. (2006) *Fedme*. Holte: Forlaget Flachs
24. Kolle, E., Stokke, J. S., Hansen, B. H. og Anderssen, S. (2012) *Fysisk aktivitet blant 6-, 9- og 15-åringer i Norge - Resultater fra en kartlegging i 2011* (Helsedirektorat rapport 06/2012). Hentet fra: <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-6-9-og-15-aringer-i-norge-resultater-fra-en-kartlegging-i-2011> (Hentet ut: 02.02.15).
25. MacCallum, L., Howson, N. og Gopu, N. (2013) *Designed to Move - A Physical Activity Action Agenda*. Hentet fra: https://www.designedtomove.org/en_us/ (05.02.15).
26. Middleton, L. E., Barnes, D. E., Lui, L. Y. og Yaffe, K. (2010) *Physical Activity Over the Life Course and Its Association with Cognitive Performance and Impairment in Old Age*.

- Journal of the American Geriatrics Society*, 58(7), side 1322-1326.
27. Ringdal, K. (2009) *Enhet og mangfold*. Bergen: Fagbokforlaget.
 28. Rønning, E. (2001) Barns levekår før og nå. *Samfunnsspeilet*, 15(4), side 2-12.
 29. Samdal, O., Leversen, I., Torsheim, T., Manger, M. S., Brunborg, G. S. og Wold, B. (2009) *Trender i helse og livsstil blant barn og unge 1985-2005 - Norske resultater fra studien - "Helsevaner blant skoleelever. En WHO-undersøkelse i flere land."* (HEMIL-rapport 03/2009). Hentet fra: <https://bora.uib.no/bitstream/handle/1956/3734/HEMIL%20trender%20og%20helse%203%202009%20.pdf?sequence=1> (Hentet ut: 12.05.15).
 30. Shilling, C. (1993) *The Body and Social Theory – Theory, Culture and Society*. London: SAGE.
 31. Statistisk sentralbyrå (2013) *Helseforhold, levekårsundersøkelsen av 2012*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/helse/statistikker/helseforhold/hvert-3-aar/2013-09-18#content> (02.02.15).
 32. Sæther, J. P. (2009) Sosial arv. Utdanning, yrke og materielle kår. (SSB, rapport 2009/16). Hentet fra: <http://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/sosial-arv?fane=om#content> (Hentet ut: 04.05.15).
 33. Trost, S. G., Sallis, J. F., Pate, R. R., Freedson, P. S., Taylor, W. C. og Dowda, M. (2003) Evaluating a Model of Parental Influence on Youth Physical Activity. *American Journal of Preventive Medicine*, 25(4), side 277-282.
 34. Vaage, O. F. (2008) Tidsbruk I Europa – Myten om spreke nordmenn står for fall. *Samfunnsspeilet*, 2(08), side 15-19.
 35. Yang, X. L., Telama, R. og Laakso, L. (1996) Parents' Physical Activity, Socioeconomic Status and Education as Predictors of Physical Activity and Sport among Children and Youths – A 12-Year Follow-Up Study. *International Review of the Sociology of Sport*, 31(3), side 272-291.

6.2 Figurer

1. Fig. 1.1: Helsedirektoratet v. Guldvog, B. (2014) *Nøkkeltall fra helsesektoren – Overvekt og fedme*. Hentet fra: <http://sites.helsedirektoratet.no/sites/nokkeltall/helsetilstand-levevaner/overvekt-og-fedme/Sider/default.aspx> (Hentet ut: 28.04.15).
2. Fig. 1.2: Rønning, E. (2001) Barns levekår før og nå. *Samfunnsspeilet*, 15(4), side 2-12.
3. Fig. 1.3: Rønning, E. (2001) Barns levekår før og nå. *Samfunnsspeilet*, 15(4), side 2-12.
4. Fig. 1.4: MacCallum, L., Howson, N. og Gopu, N. (2013) *Designed to Move - A Physical Activity Action Agenda*. Hentet fra: https://www.designedtomove.org/en_us/ (05.02.15).
5. Fig. 1.5: MacCallum, L., Howson, N. og Gopu, N. (2013) *Designed to Move - A Physical Activity Action Agenda*. Hentet fra: https://www.designedtomove.org/en_us/ (05.02.15).
6. Fig. 2.1: Bø, I. (1985) *Barn i miljø – Oppvekst i en utviklingsøkologisk sammenheng*. Lillehammer: Cappelen forlag a.s.

6.3 Tabeller

1. Tab. 1.1: Kolle, E., Stokke, J. S., Hansen, B. H. og Anderssen, S. (2012) *Fysisk aktivitet blant 6-, 9- og 15-åringene i Norge - Resultater fra en kartlegging i 2011* (Helsedirektorat rapport 06/2012). Hentet fra: <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-6-9-og-15-aringer-i-norge-resultater-fra-en-kartlegging-i-2011> (Hentet ut: 02.02.15).
2. Tab. 4.1: Egenproduserte resultater av egne data, Pearsons korrelasjonsanalyse via SPSS.
3. Tab. 4.2: Egenproduserte resultater av egne data, lineær regresjonsanalyse via SPSS.

7 Vedlegg

7.1 Vedlegg nr.1 – Spørreundersøkelse

Spørreundersøkelse våren 2015

Spørreundersøkelsen er helt anonym og det vil ikke være mulig å identifisere personer i undersøkelsen. Kryss av alternativet som stemmer best for deg og dine opplevelser av påstand/spørsmål.

Fysisk aktivitet er i skjemaet definert som aktivitet som varer minimum 30 minutter hvor man blir svett og/eller andpusten. Dette kan være både organisert og uorganisert aktivitet.

1. Kjønn:

Gutt:

Jente:

2. Hvor ofte er din mor i fysisk aktivitet i løpet av en gjennomsnittlig uke?

a) Aldri.

b) Sjeldnere enn 1 gang i uken.

c) 1-2 ganger i uken.

d) 3-4 ganger i uken.

e) 5-6 ganger i uken.

f) 7 ganger eller mer i uken.

g) Vet ikke.

3. Hvor ofte er din far i fysisk aktivitet i løpet av en gjennomsnittlig uke?

a) Aldri.

b) Sjeldnere enn 1 gang i uken.

c) 1-2 ganger i uken.

d) 3-4 ganger i uken.

e) 5-6 ganger i uken.

f) 7 ganger eller mer i uken.

g) Vet ikke.

4. Din mors høyeste fullførte utdanning:

a) 9-årig grunnskole.

b) Videregående skole.

c) Inntil 3 år på høgskole.

d) Mer enn 3 år på høgskole.

e) Vet ikke.

5. Din fars høyeste fullførte utdanning:

a) 9-årig grunnskole.

b) Videregående skole.

c) Inntil 3 år på høgskole.

d) Mer enn 3 år på høgskole.

e) Vet ikke.

6. Din mors alder:

- a) 26-30 år.
- b) 31-35 år.
- c) 36-40 år.
- d) 41-45 år.
- e) 46-50 år.
- f) 51-55 år.
- g) 56-60 år.
- h) 61-65 år.
- i) 66-70 år.

7. Din fars alder:

- a) 26-30 år.
- b) 31-35 år.
- c) 36-40 år.
- d) 41-45 år.
- e) 46-50 år.
- f) 51-55 år.
- g) 56-60 år.
- h) 61-65 år.
- i) 66-70 år.

8. Hvor ofte opplevde du at din mor og/eller far tok deg med på aktiviteter som innebar fysisk aktivitet da du gikk i barneskolen?

- a) Aldri.
- b) Sjeldnere enn 1 gang i uken.
- c) 1-2 ganger i uken.
- d) 3-4 ganger i uken.
- e) 5-6 ganger i uken.
- f) 7 ganger eller mer i uken.
- g) Vet ikke.

9. Hvor ofte opplevde du at din mor og/eller far selv deltok sammen med deg i fysiske aktiviteter da du gikk i barneskolen?

- a) Aldri.
- b) Meget sjelden.
- c) Sjelden.
- d) Av og til.
- e) Ofte.
- f) Meget ofte.
- g) Alltid.

10. I hvilken grad opplevde du at din mor og/eller far oppfordret deg til å bedrive fysiske aktiviteter da du gikk på barneskolen?

- a) Aldri.
- b) Meget sjelden.
- c) Sjelden.
- d) Av og til.
- e) Ofte.
- f) Meget ofte.
- g) Alltid.

11. I hvilken grad opplevde du at din mor og/eller far engasjerte seg i fysiske aktiviteter du bedrev i barneskolealder (var oppmann, trener, kjørte lag/venner til steder hvor aktiviteten skulle foregå, la til rette for, o.l.)?

- a) Aldri.
- b) Meget sjelden.
- c) Sjelden.
- d) Av og til.
- e) Ofte.
- f) Meget ofte.
- g) Alltid.

12. Hvor ofte bedrev du aktiviteter som innebar fysisk aktivitet da du var i barneskolealder?

- a) Aldri.
- b) Sjeldnere enn 1 gang i uken.
- c) 1-2 ganger i uken.
- d) 3-4 ganger i uken.
- e) 5-6 ganger i uken.
- f) 7 ganger eller mer i uken.
- g) Vet ikke.

13. I hvilken grad opplevde du glede av å bedrive aktiviteter som innebar fysisk aktivitet i barneskolealder?

- a) Aldri.
- b) Meget sjelden.
- c) Sjelden.
- d) Av og til.
- e) Ofte.
- f) Meget ofte.
- g) Alltid.

14. Hvor ofte er du i fysisk aktivitet gjennom en gjennomsnittlig uke *nå for tiden*?

- a) Aldri.
- b) Sjeldnere enn 1 gang i uken.
- c) 1-2 ganger i uken.
- d) 3-4 ganger i uken.
- e) 5-6 ganger i uken.
- f) 7 ganger eller mer i uken.
- g) Vet ikke.

15. I hvilken grad opplever du glede ved å være i fysisk aktivitet *nå for tiden*?

- a) Aldri.
- b) Meget sjelden.
- c) Sjelden.
- d) Av og til.
- e) Ofte.
- f) Meget ofte.
- g) Alltid.

7.2 Vedlegg nr. 2 – Samtykkeerklæring

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

Bakgrunn og formål

I dagens samfunn settes et stort fokus på regelmessig fysisk aktivitet (aktivitet som varer i minimum 30 minutter hvor man blir svett og/eller andpusten), et tema som vekker oppsikt på grunn av de uheldige konsekvensene som kan forekomme om regelmessig fysisk aktivitet mangler. Jeg ønsker i sammenheng med min bacheloroppgave på HiNT å foreta spørreundersøkelser på en videregående skole for å avdekke i hvor stor grad foreldrene kan bidra til deres barns fysiske aktivitetsnivå, som videre kan føre til en mer aktiv livsstil i utvikling hos de unge voksne. Mari Bulling Neerland vil gjennomføre datainnsamlingen, og vil med bistand av veileder Pål Lagestad analysere data. Pål Lagestad, dosent i kroppsøving og idrett ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, er ansvarlig for studien.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Deltakelse innebærer en spørreundersøkelse hvor spørsmålene vil angå både foreldre og ungdom, før og nå. Temaer som vil berøres er aktivitetsnivå og bevegelsesglede. Spørreundersøkelsen har 15 spørsmål med avkryssingsalternativer, og besvares med kryss ved alternativet som stemmer best.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt og alle data vil bli anonymisert ved prosjektslutt. Kun jeg som student i bistand med veileder vil ha tilgang til dataene i etterkant av spørreundersøkelsene. Dataene vil bli behandlet slik at ingen vil kunne gjenkjennes i bacheloroppgaven.

Prosjektet skal etter planen avsluttes innen 29.06.2015.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert. Det vil ikke få konsekvenser for ditt forhold til skolen eller lærerne om du ønsker å delta eller ikke.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med Mari Bulling Neerland (mail: marilling@hotmail.com/mob: 90256550.

Veileder/daglig ansvarlig: Pål Lagestad (mail: pal.lagestad@hint.no/mob: 95086305.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

7.3 Vedlegg nr. 3 – Tilbakemelding på mail fra NSD

Pål Lagestad
Avdeling for lærerutdanning Høgskolen i Nord-Trøndelag
Røstad
7600 LEVANGER

Vår dato: 27.04.2015

Vår ref: 42761 / 3 / AGL

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 12.03.2015. Meldingen gjelder prosjektet:

*42761 Er vi opptatt av barns liv, må vi være opptatt av foreldrenes liv - Foreldres påvirkningskraft på deres barn.
Behandlingsansvarlig Høgskolen i Nord-Trøndelag, ved institusjonens øverste leder
Daglig ansvarlig Pål Lagestad
Student Mari Bulling Neerland*

Etter gjennomgang av opplysninger gitt i meldeskjemaet og øvrig dokumentasjon, finner vi at prosjektet ikke medfører meldeplikt eller konsesjonsplikt etter personopplysningslovens §§ 31 og 33.

Dersom prosjektopplegget endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for vår vurdering, skal prosjektet meldes på nytt. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>.

Vedlagt følger vår begrunnelse for hvorfor prosjektet ikke er meldepliktig.

Vennlig hilsen
Vigdis Namtvedt Kvalheim

Audun Løvlie

Kontaktperson: Audun Løvlie tlf: 55 58 23 07

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Mari Bulling Neerland marilling@hotmail.com

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 42761

Vi kan ikke se at det behandles personopplysninger med elektroniske hjelpemidler, eller at det opprettes manuelt personregister som inneholder sensitive personopplysninger. Prosjektet vil dermed ikke omfattes av meldeplikten etter personopplysningsloven.

Det ligger til grunn for vår vurdering at alle opplysninger som behandles elektronisk i forbindelse med prosjektet er anonyme.

Med anonyme opplysninger forstås opplysninger som ikke på noe vis kan identifisere enkeltpersoner i et datamateriale, verken:

- direkte via personentydige kjennetegn (som navn, personnummer, epostadresse el.)
- indirekte via kombinasjon av bakgrunnsvariabler (som bosted/institusjon, kjønn, alder osv.)
- via kode og koblingsnøkkel som viser til personopplysninger (f.eks. en navneliste) - eller via gjenkjennelige ansikter e.l. på bilde eller videoopptak.

Personvernombudet legger videre til grunn at navn/samtykkeerklæringer ikke knyttes til sensitive opplysninger.